

وقف محمود

ویژگی‌های دوران نوجوانی و جوانی
انتظارات مقام معظم رهبری از جوان ایرانی

اسماء حیدری

فهرست

مقدمه..... ۱۱

فصل اول: ویژگی‌های نوجوان و جوان ایرانی..... ۱۵

فصل دوم: انتظارات رهبری از نوجوان و جوان ایرانی در راستای حرکت علمی..... ۳۵

فصل سوم: باورها و وظایف اجتماع، مدرسه و دانشگاه در مسیر باروری علمی کشور..... ۹۵

مقدمه

اقتدار نظام جمهوری اسلامی ایران یکی از ملزومات تحقق آرمان‌های حضرت امام خمینی قدس سره و تأکيدات مقام معظم رهبری حفظه الله است. اقتدار و اعتلای ایران اسلامی نیز ملزم به رخ داد شرایطی است تا این مهم محقق شود. سرمایه اجتماعی هر جامعه‌ای یکی از ارکان حیاتی آن است و نوجوانان و جوانان یکی از مهم ترین اقشار این سرمایه به حساب می آیند. نیروی جوان،

نسل آتی و بدنه امید آفرین فردای هر کشوری خواهد بود. از این رو پرداختن به افق و برنامه‌های کلان تربیتی آنها می‌تواند از مهم‌ترین برنامه‌های کشور محسوب شود. بر اساس نظام آموزش رسمی جمهوری اسلامی ایران، افراد تحت عنوان دانش‌آموز از سن هفت سالگی وارد نظام آموزش و پرورش رسمی کشور می‌شوند و بنابر نظر کارشناسان در دوره دوازده ساله‌ای که دانش‌آموزان مشغول به تحصیل هستند، بهترین دوران برای تعلیم و تربیت و پرورش در عرصه‌های فردی و اجتماعی را خواهند گذراند. رهنمودهای مقام معظم رهبری در این خصوص بیان‌گر این است که آموزش رسمی کشور برای استفاده از پتانسیل حداکثری باید به گونه‌ای برنامه‌ریزی و اجرا شود که ثمره آن تربیت دانش‌آموزان آینده‌ساز یا به تعبیر ایشان «تراز انقلاب اسلامی ایران» باشد. بعد از طی دوران تحصیل تا دیپلم، دانش‌آموزان وارد نظام آموزش عالی می‌شوند و دانش و پژوهش را فرا خواهند گرفت. بر اساس منویات معظم له انتظار زیادی نیست که خواسته شود تا نتیجه و خروجی نظام آموزش عالی و دانشگاه‌های کشور افرادی همچون شهید دکتر مصطفی چمران باشد. بیانات ایشان شاخص و تراز برای عملکرد نظام تعلیم و تربیت کشور در نهایت باید تربیت فردی با تمامی ویژگی‌های فردی و علمی شهید چمران باشد. علاوه بر آن یکی دیگر از لازمه‌های حرکت به سمت کشوری مقتدر، برخورداری از قدرت و ثروت است و علم به فرموده مقام معظم رهبری منبع کسب این قدرت و ثروت است. البته منظور از علمی که ثروت و قدرت آفرین باشد، محفوظات علمی و تبحر و تخصص علمی نیست؛ بلکه چیزی فراتر از علوم موجود و نوآوری‌های علمی و به تعبیر معظم له «جنبش نرم‌افزاری»

است. در این میان مسئله‌ای که مطرح خواهد شد این است که حرکت به سمت تولید علم چگونه و توسط چه کسانی طی خواهد شد؟ تولید علم يك فرآیند طولی است که سال‌ها زمان می‌برد و برای تحقق آن نیازمند پیش فرض‌هایی است که اگر محقق نشود، دسترسی به تولید علم نیز میسر نخواهد شد. با توجه به آنچه گفته شد، تولید علم در گرو داشتن نیروی جوان و زنده است و داشتن نیروی جوان یعنی مهیا بودن شرایط برای تولید علم. آنچه در پیش رو دارید، مجموعه بیانات مقام معظم رهبری در قالب يك مدل مفهومی برای رسیدن به تولید علم است؛ يك فرآیند جهت‌دار از حرکت دانش‌آموزی تا جنبش نرم‌افزاری که حاصل دانشگاه و تحصیلات تکمیلی خواهد بود. بر اساس فرمایش‌های معظم له در این راستا وظایفی بر نوجوان و جوان ایرانی مترتب است که بر ویژگی‌های آنها مبتنی است و خانواده، مدرسه، اجتماع و دانشگاه نیز در این باروری تأثیر تعیین‌کننده‌ای خواهند داشت. در این کتاب در سه فصل مجزا به ارائه بیانات ایشان پرداخته شده است. فصل اول شامل بیان ویژگی‌های نوجوان و جوان ایرانی و فصل دوم شامل انتظارات مقام معظم رهبری از نوجوان و جوان ایرانی در راستای حرکت علمی و فصل سوم شامل توصیه‌ها و انتظارات ایشان از اجتماع، مدرسه و دانشگاه و تبیین وظایف آنان است. قطعاً آنچه نگاشته شده همه ظرافت‌های کلام معظم له را نداشته است و در عمق کلام ایشان مفاهیم و اندیشه‌هایی بیش از این مکتوب است؛ ولی تمام سعی این بوده است که بدون کمترین دخل و تصرفی آنچه پیرامون این مباحث در طی سال‌های (۱۳۶۸ تا ۱۳۸۹) بیان شده است، گردآوری و با يك سير منطقی تبدیل به يك مدل مفهومی می‌شود.

■ توقف ممنوع ■

امید است که این اثر در تبیین راهبرد اساسی مطروحه مقام معظم رهبری به منظور توجه دادن به یکی از اهداف ملی امر تعلیم و تربیت مفید واقع شود. در پایان جا دارد از مسئول وقت مؤسسه علمی آینده‌سازان و همکاران محترم، خانم‌ها محدثه پیرهادی و نجمه قنبری و همچنین جناب آقای حسین کشتکار و سرکار خانم ماندانا شکیبی نژاد که در مراحل تدوین این اثر همیارمان بودند، سپاسگزاری نماییم.